HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ולא מהדרינן בטביעות עינא. תימה דשאני התם דחשדינן ליה דלמא משקר שאינה שלו דהא לצורכא מרבנן מהדרינן בטביעות עינא וי"ל דהכא מיירי בטביעות עין כל דהו והא דמהדרינן לצורכא מרבנן בטביעות עינא (ג) דהיינו בטביעות עין גמור דכל הני אמורלי דהכא לא היה להם טביעות עין גמור דלמי לאו הכי מה היה להם לישאל מי הוו ידעי בודאי לא הוו מסופקים כלל:

פלניא דהאי סימניה והאי סימניה קטל נפשא לא קטלינן ליה. וא"ת והלא משיאין אשה על פי סימניס להך ליטנא דאמר רבא סימנין דאוריתא כפ' בתרא דיבמות (דף קכ.) ואם לאחר שנשאת באו עדים שזינתה קטלינן לה דסמכינן אסימנין להחזיקה בחזקת אשת איש מן השני ואפילו נתברר ע"י עדים שבעלה הראשון כבר היה מת בשעת הזנות ולא אמרינן שמא בעלה היה חי בשעת קידושיה ואין קידושיה קדושין וי"ל דבכי האי גוונא נמי לא סמכינן אסימנין למיקטלה ולהחזיקה באשת איש מן השני אלא אמרינן שמא היה חי בעלה ולא הוו קידושיה קידושין וכן אם נשאת על פי עד אחד וזינתה לא קטלינן לה אע"פ שבעלה הראשון נודע שהיה מת כבר בשעת הזנות דלא לכל דבר מהימנינן ליה דאין האחין יורדים לנחלה על פיו וגם נרתה אסורה וא"ת והיאך מחזירין שטר חוב בסימנים והא אי אתו שהדי ואמרי פלוני דהאי סימניה והאי סימניה לוה מפלוני לא מפקינן וי"ל דלא דמי (ג) שטר שאין אדם מוחזק בו שיאמר שלי הוא מהדרינן שפיר אבל ממון שביד הבעלים אין להוציא ע"י סימנין דה"נ לא הוה מפקינן חפץ מיד בעליה אי אתו שהדי ואמרי ההוא חפץ דהאי סימניה והאי סימניה דפלניא הוא: ט) **מכלל** דשייר דרבנן לר' יהודה. לכאורה משמע דלרבי יהודה נמי אית ליה דאוריתא וכמאן אורי ליה אלא אמר רב ששת מאי דשקל בר פיולי דאורייתא (א) ומאי דשייר דרבנן לר"מ דאי רבי יהודה אפילו מדרבנן שרי: האוכל מגיד הנשה [וכו']: אמר שמואל ד לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד שנאמר 1 על כף הירך אמר רב פפא כתנאי ה) אכלו ואין בו כזית חייב רבי יהודה אומר עד שיהא בו כזית מ"ט דרבנן ו) בריה (בפני עצמה) היא ודרבנן ולר"מ הוי דאוריתא כל כמה שאוסר רבי יהודה כדאמרן בסמוך דשקל דאוריתא לר"מ ולרבי יהודה דרבנן נמי לא שייר אבל אין נראה לומר כן דאם כן הוו שלשה מחלוקות בדאוריתא דר' יהודה פליג אההוא תנא דאמר לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד כדאמר בסמוך והא מסתברא לומר כן דבשלמא רבי יהודה ות"ק דידיה פליגי בדרש דעל כף הירך דשמואל אלא רבי מאיר ורבי יהודה במאי פליגי וא"ת ומנא לן דשקל בר פיולי דאורייתא לר"מ דילמא סבר ר' מאיר דלא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד וליכא אלא שני מחלוקות ויש לומר כיון דממיר ר' מאיר בחטיטה לא מסתברא דמיקל בדאורייתא טפי מדרבי יהודה ותנא קמא דר' יהודה ודאי אין מחמיר בחטיטה כיון דמיקל בדאורייתא וא"ת והא שמואל סבר כר' מאיר דאמר ליה חות ביה טפי וקאמרינן לקמן דשמואל קאמר לההוא שמעתא דלא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד ויש לומר דשמואל אליבא דתנא דמתניתין דאמר אכלו ואין בו כזית חייב קאמר ולא אסרה תורה כו' וליה לא סבירא ליה וכה"ג אמר שמואל בפרק אלמנה ניזונת (כתובות דף לו.) דמליאת אלמנה לעצמה והיינו כאנשי יהודה כדמוכח התם ובפרק נערה שנתפתתה (שם דף נד.) שמעינן ליה לשמואל שפוסק בהדיא דהלכה כאנשי גליל ז): **צריך** שיטול את כולו. לענין חטיטה התם כר' מאיר ולענין דנאמנים התם כרבי יהודה לעיל (דף פט:) דקתני וחכמים אומרים נאמנים: **מאי** טעמא דרבנן בריה היא. ובסוף פירקין (דף קכ:) נמי אמרינן כי האי גוונא אכל לפור טהורה בחייה בכל שהוא במיתתה בכזית אכל לפור טמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא דאבר מן החי ועוף טמא חשיבא להו בריה וא"ת מאי שנא דאבר מן החי ועוף טמא וגיד ושדרן חשיבי טפי בריה מנבלה טהורה במיתתה בכזית ולא חשיבא בריה וכן טבל לא חשבי ליה רבנן בריה במכות (דף יז.) ויש לומר דהיינו טעמא דהני דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד ולא תאכל עוף טמא וכן באבר מן החי כאילו פירש בין גדול ובין קטן דכולהו מיקרו גיד ועוף ובלבד שיהיו שלמים אבל נבלה תחיכה נמי משמע נבלה וכן טבל דאי הוה כתיב אל תאכל חטה של טבל אז הוה חשיב בריה וכן משמע פרק שלשי דשבועות (דף כא:) דקאמר היכן מצינו באוכל כל שהו שחייב ופריך ולא והרי מפרש פירוש שבועה שלא אוכל כל שהוא ומשני מפרש נמי כבריה דמי משמע דטעמא דבריה הוי כאילו פירש הכתוב שלא תאכל בין גדול ובין קטן וא"ת דתנן בפרק אלו הן הלוקין (מכות יג.) כמה יאכל מן הטבל ויהיה חייב ר' שמעון אומר בכל שהוא וחכמים אומרים בכזית אמר להם ר"ש אי אתם מודים באוכל נמלה כל שהוא שחייב אמרו לו מפני שהיא כבריתה אמר להם אף חטה כבריתה ומסיק בגמרא ח) דלר"ש כל שהוא למכות אפילו קמח ולדבריהם דרבנן קאמר אודו לי מיהת דחטה אחת כבריתה בכל שהוא ורבנן בריית נשמה חשיבא דחטה לא חשיבא והשתא קשה הרי גיד ואבר מן החי דחשיבי בריה אלמא לא תליא מילתא בנשמה ואפילו הוה נשמה בחטה לא חשיבא בריה כדפרישית דלא דמי למפרש דלא תאכל טבל כתיב ולא כתיב לא תאכל חטה של טבל ונראה לפרש דרבנן לדברי ר"ש קא מהדרי ליה לדידן אפילו הוה חטה נשמה לא חשיבי ליה בריה דלא דמי למפרש כדפרישית אלא לדידן דחשבת ליה בריה אלמא לית לך טעמא דמפרש מ"מ לא דמי לנמלה דלנמלה איכא נשמה וקשה היכן מצינו כזה שמשיבין טעם לדבריו והם עצמם אינם סוברין שיהיה הדבר תלוי בנשמה וי"ל דכי האי גוונא משכחן בפרק התערובת (זבחים עז.) ט) דתניא אבר תמימים שנתערבו באברי בעלת מום ר' אליעזר אומר יקרבו ורואה אני את בשר בעלת מום כאילו הם עצים ואכ"מ לא יקרבו וע"כ ר' אליעזר גופיה לית ליה האי טעמא דהא ברובא ורבא מודה דלא יקרבו ולא קאמר רואה אני אותם כאילו הם עצים אלא עיקר טעמא כדמפרש בגמ' מום בם לא ילנו הא ע"י תערובות ירלו ולדבריהם דרבנן קאמר להו כדאמר התם ומיהו שם מיושב יותר דמתוך הבריתא אומר כן הגמרא אבל בפרק בתרא דמכות (דף יז.) מי דוחק הש"ס לומר דרבנן משיבין תשובה לר"ש לדבריו מה שאינן סוברין כיון דאינו לא בנשמה ולא בבריתא וא"ת ור"ש דחשיב חטה בריה היאך תרומה עולה בק"א הא אמרינן לקמן (דף ק.) דבריה לא בטלה גבי גיד וכי תימא דהתם היינו טעמא דכשבולע נולד האיסור עמו כמו גיד ושדרים ואבר מן החי ועופות טמאים אבל תרומה מותר עד שימרח אכתי עולה וכלאי הכרם לא ליבטלו. [וע"ע תוס' זבחים עב. ד"ה וליבטלו]:

ורבי

מסורת הש"ס

א) [עיין תוס' ברכות דף ג ריש ע"ב], ב) גיטין כב. [וע"ש דרב יוסף מקשה קושיא זו איתך קומא וכו'], ג) [ל"ל בי מרי], ד) לעיל פב: לא., ה) לעיל לא., ו) [לקמן ק. קיט.], ז) בס"א טוסף: חייב, ח) [שיך לע"ב], ט) [עיין במפרשי הש"ס על דיבור זה], י) [וע"ע תוס' גיטין לט. ד"ה הא מנין], כ) [שם דף יז.], ל) [ושם: ד"ה אודי],

תורה אור השלם

1. עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה: בראשית לב לג

גליון הש"ם

תד"ה פלניא (בסה"ד) דפלניא הוא. עיין בב"מ ע ע"ב תד"ה אתא:

הגהות הב"ח

(א) אלא אמר רב ששת וכו' דאוריתא לר"מ ומאי דשייר: (ב) תוס' ד"ה ולא וכו' בטביעות עינא היינו בטביעות עין גמור וכל הני: (ג) ד"ה פלניא וכו' וי"ל דל"ל דשטר:

מוסף רש"י

אכל מזה כזית ומזה כזית. משני גיד הנשה של שתי ירכות של בהמה אחת (לעיל פב:) משל ימין ומשל שמאל (לעיל צא.). ר' יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים. ר' יהודה לטעמיה דאמר (לעיל 5:) אינו נוהג אלא באחת (לעיל פב:). אכלו. גיד שנשם, ואין בו כזית חייב. כאוכל נמלה כל שהוא, שהוא חייב משום דבריה הוא וחשיב איסור (לעיל צא.).

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פ"ח מהל' מאכלות אסורות הל"ז סמג לאוין קלט טוש"ע יו"ד סי' סה סעיף ח:
נז ב מיי' שם הל"ב:
נח ג מיי' שם הל"ג:
נט ד מיי' שם הל' [ח] ב טוש"ע יו"ד סי' ק סעיף ו כסג"ה:

רבינו גרשום

בר פיולי גרסינן וקא מנקר אטמא קא מנקר הירך מגיד הנשה חזייה דקא גיים. כלומר שהיה גוממו עם השופי ולא מחטט אחריו: דאורי לך כר' יהודה אורי לך. כלומר דחזינן דמיקל דאמר כדי לקיים בו מצות נטילה: מאי דשקיל בר פיולי דאורייתא כלומר מה דשקיל בר פיולי אסור מן התורה לר' יהודה מכלל דשייר כו' כלומר מכלל דמאי דשייר אסור מדרבנן לר' יהודה ואלא דאורי ליה דלא היה מחטט אחריו אלא היה גוממו כמאן אורי ליה כיון דמאי דשייר אסור מדרבנן כמאן אורי ליה: לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד. כלומר שעל השופי בלבד לאפוקי סוף הגיד שחרן לשופי שמותר מדאורייתא: